

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/14/2015
Identifikačné číslo spisu: 4014200416
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4014200416.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobkyne: J. Z., J., zastúpenej JUDr. Vladimírom Lamačkom ml., advokátom, Hlavné nám. 7, Nové Zámky, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 09. apríla 2014 č. UPS/US5/1113/BEZ/2014/6576-POZ, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 03. decembra 2014, č.k. 11S/74/2014-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 03. decembra 2014, č.k. 11S/74/2014-28, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 03. decembra 2014, č.k. 11S/74/2014-28, žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 09. apríla 2014, č. UPS/US5/1113/BEZ/2014/6576-POZ zamietol. Napadnutým rozhodnutím žalovaného bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice č. LV3/OPPKŤZP/SOC/2013/40519-10 zo 16. decembra 2013, ktorým bol žalobkyni priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu vo výške 8 663,64 eur, čo zodpovedá ročnému rozsahu 3 139 hodín osobnej asistencie. Pomerná časť peňažného príspevku na asistenciu za obdobie 01. apríla 2013 až 31. decembra 2013 je vo výške 6 497,73 eur, t.j. 2354 hod. 15 min. osobnej asistencie. Žalobkyni bola priznaná osobná asistencia pri takých úkonoch, ako je napr. vstávanie, líhanie, osobná hygiena (česanie, mejkap), podávanie liekov a pod. Osobná asistencia jej však nebola priznaná pri úkone polohovania.

Prvostupňový rozsudok krajský súd odôvodnil tým, že žalobkyňa realizujúca každodenne rehabilitačné cvičenia je schopná meniť polohu svojho tela a nie je dôvod priznať jej osobnú asistenciu pri úkone polohovania pri rehabilitačnom cvičení ako sa tohto domáhala. Pokiaľ sa žalobkyňa domáhala zvýšenia rozsahu osobnej asistencie pri česaní a podávaní liekov (žiadala priznať po 6 minút denne) a pri mejkape (žiadala priznať 12 minút denne), prvostupňový súd ako aj správny orgán poukázal na šetrenie v mieste

bydliska žalobkyne, kde sa žalobkyňa vyjadřila, že úprava vlasov (česanie a zopnutie vlasov) jej trvá jednu minútu denne a mejkap spočíva v nanosení pleťového krému v trvaní dvoch minút denne. Pri podávaní liekov žalobkyňa potrebuje pomoc v trvaní jednej minúty denne vzhľadom k tomu, že podľa predloženého neurologického nálezu sa u nej jedná iba o ľahkú pravostrannú hemiparézu. V súvislosti s námietkou právneho zástupcu žalobkyne vznesenou na pojednávaní, týkajúcu sa potreby posúdiť zdravotný stav žalobkyne posudkovým lekárom za jej účasti, uviedol prvostupňový súd, že posudkový lekár by mal túto povinnosť, ak by o to žalobkyňa požiadala písomne, resp. elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom, pričom však takéto podanie žalobkyne sa v administratívnom spise nenachádza.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala žalobkyňa tvrdiac, že prvostupňový súd, rovnako ako žalovaný, neprihliadol na to, že v zmysle odbornej literatúry sa polohovaním rozumie zmena polohy za účelom dosiahnutia vyhovujúcej polohy a na to, že pri každodennom realizovaní rehabilitačných cvičení je potrebná aj osobná asistancia v rozsahu 30 minút denne. Argumentácia žalovaného, že žalobkyňa je mobilná do vzdialenosti 500m, a teda nepotrebuje pomoc pri polohovaní, je v rozpore s diagnózou pravostrannej hemiparézy v prípade žalobkyne. Rovnako si podľa jej názoru prvostupňový súd nesprávne osvojil záver žalovaného, že na úkonoch zabezpečujúcich chod domácnosti sa má podieľať aj manžel žalobkyne, pretože tento v skutočnosti zabezpečuje jej osobnú asistenciu a osobne sa stará o ťažko zdravotne postihnutého syna. Vzhľadom na uvedené argumenty žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok Krajského súdu v Nitre a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobkyne sa vyjadřil žalovaný, ktorý má za to, že dostatočne zistil skutkový stav, postupoval v súlade so zákonom a neopomenul žiadne žalobkyňou predkladané lekárske nálezy a rozhodnutie bolo riadne zdôvodnené. Osobná asistancia nebola žalobkyňi priznaná pri úkone polohovania, nakoľko žalobkyňa je spôsobilá a schopná meniť polohu svojho tela (nie je imobilná) a nebolo dôvodné jej osobnú asistenciu priznať pri úkone polohovania pri rehabilitačnom cvičení. Úkony, na ktoré žalobkyňa požaduje zvýšenie rozsahu osobnej asistencie je schopná zvládať sama, preto ich nie je možné kompenzovať peňažným príspevkom na osobnú asistenciu.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne vyhovieť nemožno a rozsudok Krajského súdu v Nitre z 03. decembra 2014, č.k. 11S/74/2014-28 je potrebné podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „kompenzácia“) je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu 1a). Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu 1a).

Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. osobná asistancia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent.

Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho

začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. rozsah osobnej asistencie sa určuje podľa činností uvedených v prílohe č. 4, ktoré si nemôže fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať sama, a počtu hodín, ktoré sú potrebné na ich vykonanie.

Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. počet hodín osobnej asistencie sa určuje na obdobie kalendárneho roka a je najviac 7 300 hodín ročne, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 22 ods. 1 vyššie citovaného zákona, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na osobnú asistenciu, možno poskytovať peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ak sa osobná asistencia vykonáva pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4.

Z administratívneho spisu žalovaného mal súd za zistené, že žalobkyňa dňa 26. apríla 2013 podala na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice (ďalej len „úrad práce“) žiadosť o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu. V následnom konaní bol Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny vydaný komplexný posudok č. UPS/US5/1112/BEZ/2013/19501/KO z 21. októbra 2013, z ktorého vyplynulo, že žalobkyňa je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, pretože jej miera funkčnej poruchy je 60% a je odkázaná na osobnú asistenciu pri premiestňovaní sa na občianske, rodinné a voľnočasové aktivity v rozsahu 689 hodín ročne, v oblasti sebaobsluhy je odkázaná na osobnú asistenciu pri vstávaní v rozsahu 183 hodín ročne, líhaní v rozsahu 183 hodín ročne, osobnej hygieny vrátane sprchovania v rozsahu 365 hodín ročne, česani v rozsahu 6 hodín ročne, depilácii v rozsahu 6 hodín ročne, úprave nechťov 9 hodín ročne, mejkapu 12 hodín ročne, vyprázdňovaní čriev a mechúra v rozsahu 365 hodín ročne, obliekani v rozsahu 183 hodín ročne, vyzliekani v rozsahu 183 hodín ročne, príprave jedla v rozsahu 365 hodín ročne, podávaní jedla v rozsahu 91 hodín ročne, podávaní liekov v rozsahu 6 hodín ročne, nakupovaní v rozsahu 152 hodín ročne, domácich prácach v rozsahu 311 hodín ročne, akútnom ochorení v rozsahu 30 hodín ročne. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa navrhli kompenzovať peňažným príspevkom na osobnú asistenciu v rozsahu 3 139 hodín ročne. Na základe tohto komplexného posudku úrad práce rozhodnutím č. LV3/OPPKŤZP/SOC/2013/40519-10 zo 16. decembra 2013 priznal žalobkyni peňažný príspevok na osobnú asistenciu vo výške 8 663,64 eur, čo zodpovedá ročnému rozsahu 3 139 hodín osobnej asistencie. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa odvolala. V odvolacom konaní bol opätovne prehodnotený zdravotný stav žalobkyne lekárskeho posudkom z 10. februára 2014, ktorý sa opieral o lekárske nálezy z roku 2013. Na základe tohto lekárskeho posudku a komplexného posudku z 21. októbra 2013 žalovaný odvolanie žalobkyne zamietol a rozhodnutie úradu práce zo 16. decembra 2013 potvrdil. Zo spisového materiálu žalovaného vyplynulo, že žalobkyňa je liečená na neurologickom oddelení pre demyelinizačné ochorenie typu sclerosis multiplex na úrovni EDSS 4,0. Klinicky je ochorenie stabilizované, prítomné sú ale poruchy mobility s oslabením pravostranných končatín. Slabšia je sila na pravej hornej končatine aj pravej dolnej končatine, kde je stabilita narušená aj zmenami po zlomenine pravého členka. Pohybuje sa preto s dvomi francúzskymi barlami. Zo šetrenia sociálnych dôsledkov v rodinnom prostredí 04. septembra 2013 vyplynulo, že žalobkyňa býva v rodinnom dome v spoločnej domácnosti s manželom a deťmi. Pomoc potrebuje pri domácich prácach, ako sú denné bežné práce - 30 min. denne, týždenné upratovanie ako podať vysávač, podať mop na zmyvanie podlahy, handru na utretie prachu atď. - 2 hod. týždenne a väčšie upratovanie - umytie okien, umytie bazéna - 2 hod. mesačne. Nakoľko manžel býva v spoločnej domácnosti, podieľa sa spolu s manželkou na domácich prácach.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu s právnou citáciou právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku

napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a obmedzil sa na doplnenie dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku.

Žalobkyňa sa domáhala priznania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v rozsahu 30 minút denne za úkon polohovania pri dennom rehabilitačnom cvičení trvajúcim jednu hodinu. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa má za to, že žalovaný sa s touto požiadavkou riadne vysporiadal.

Zákonodarca pri legislatívnej činnosti nedefinuje všetky pojmy, ktoré sú súčasťou právnej normy, avšak pri aplikácii práva je nevyhnutné používať ich v takom význame, aký majú v tej oblasti spoločenského života, z ktorej boli do právnej normy prebraté, resp. v takom význame, v akom sa pojem bežne používa. Takisto ani pojem polohovanie nie je možné vykladať ako ľubovoľnú zmenu polohy tela vykonávanú z ľubovoľných dôvodov.

Polohovanie je jednou z ošetrovateľských techník pri prevencii dekubitov - preležanín u imobilných pacientov. Ako to vyplýva z odbornej literatúry (Techniky ošetrovateľstva, 2012, Slovenská zdravotnícka univerzita zost: Krčméryová T., Musilová M., Bratislava, str. 71), rozoznávame antidekubitálne polohovanie, kedy imobilného pacienta je potrebné každé dve hodiny polohovať a tým meniť tlak na predilekčných miestach, funkčné polohovanie, ktoré sa využíva u pacientov v bezvedomí, kde je porušená nervová regulácia a hrozí poškodenie svalových skupín a polohovanie v špeciálnych polohách, pričom táto technika je vhodná u pacientov s predĺženým pobytom na lôžku z dôvodov veku pacienta, ochrnutí atď.

Ako je zrejmé z vyššie uvedeného, úkon polohovania je potrebný iba u imobilných fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, čo nie je prípad žalobkyne. Pomoc pri rehabilitačných cvičeniach mobilnej žalobkyne nie je polohovaním, preto nie je možné priznať žalobkyni osobnú asistenciu na polohovanie.

Rovnako sa súd stotožňuje s právnym názorom žalovaného, týkajúcim sa rozsahu priznanej osobnej asistencie pri domácich prácach 311 hodín ročne. Žalobkyni bola priznaná osobná asistencia v rozsahu 30 min. denne, 2 hod. týždenne a 4 hodiny mesačne. Pri šetrení sociálnych dôsledkov v rodinnom prostredí 04. septembra 2013 žalobkyňa uvádzala, že asistenciu pri domácich prácach potrebuje v rozsahu podať vysávač, mop na umývanie a ďalšie pomôcky. Následne žalobkyňa žiadala síce priznať dennú asistenciu pri domácich prácach v rozsahu 1,75 hod. denne, avšak ďalšie činnosti, pri ktorých potrebuje asistenciu neuviedla. Vzhľadom na to tiež odvolací súd má za to, že asistencia v uvedenom rozsahu 30 min. denne je primeraná rozsahu potrebnej asistencie.

Rozhodnutie správneho orgánu teda vychádzalo z dostatočne zisteného skutočného stavu veci a žalovaný pri rozhodnutí správne aplikoval právne normy a svoju správnu úvahu v rozhodnutí riadnym spôsobom odôvodnil. Vzhľadom na uvedené rozhodol odvolací súd tak, že rozsudok Krajského súdu v Nitre z 03. decembra 2014, č.k. 11S/74/2014-28, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku, lebo žalobkyňa nebola v konaní úspešná a žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.